

Zarządzenie Nr 16/2017
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi

z dnia 19 października 2017r.

w sprawie Polityki zarządzania ryzykiem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi

Na podstawie art. 68 ust. 2 pkt 7, art. 69 ust. 1 pkt 3, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2016, poz. 1870 z późn. zm.), § 7 Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr VII/126/2015 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 26 marca 2015r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Czeladzi z późn. zm., Zarządzenia Nr 214/2016 Burmistrza Miasta Czeladź z dnia 30 czerwca 2016r. w sprawie Polityki zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta Czeladź i gminnych jednostkach organizacyjnych, § 3 Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi, stanowiącego Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 64/2015 Burmistrza Miasta Czeladź z dnia 18 marca 2015r. z późn. zm.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi
zarządza, co następuje:

Postanowienia ogólne

§ 1. Zarządzenie określa zakres, zasady i sposób funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi, zwanym dalej MOPS Czeladź, sprzyjający realizacji celów, efektywniejszemu wykorzystaniu zasobów i lepszemu reagowaniu na sytuacje nieprzewidziane.

§ 2. Celem systemu zarządzania ryzykiem jest zapewnienie mechanizmów służących osiągnięciu wyznaczonych celów, a także poprawy jakości oraz efektywności zarządzania, wyeliminowaniu zakłóceń w osiągnięciu celów i realizacji zadań zarówno bieżących jak i inwestycyjnych.

§ 3. Celem polityki zarządzania ryzykiem jest ograniczenie do minimum skutków ryzyk występujących w trakcie realizacji przyjętych na dany rok celów i zadań poprzez ujęcie w ramach formalnego procesu identyfikacji obszarów ryzyka, oszacowania ryzyka, ustalenia poziomu istotności, określenia możliwej reakcji na ryzyko i działań minimalizujących skutki ryzyk.

§ 4. Terminologia

Cel - zamierzony rezultat działalności, który ma być osiągnięty w określonym czasie.

Miernik - dla każdego celu/zadania należy określić przynajmniej jeden miernik pozwalający na stwierdzenie czy cel został osiągnięty.

Planowany poziom miernika - wyrażony ilościowo poziom miernika, który planuje się osiągnąć na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko - możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów.

Zarządzanie ryzykiem - proces systematycznej identyfikacji, analizy, oceny i postępowania z ryzykiem.

Właściciel celu/zadania/ryzyka - osoba odpowiedzialna za wykonanie danego celu, zadania i za administrowanie konkretnym ryzykiem zidentyfikowanym w obszarze działania MOPS Czeladź.

Mechanizm kontroli - rozwiązania organizacyjne, techniczne lub prawno-finansowe, służące do ograniczenia poziomu ryzyka.

Analiza ryzyka - czynności podejmowane w celu zrozumienia charakteru zidentyfikowanego ryzyka, proces w którym identyfikuje się ryzyko i ocenia możliwość jego wystąpienia.

Czynniki ryzyka - okoliczności (prawne, faktyczne) zdarzenia, działanie lub zaniechanie, które mogą spowodować wystąpienie ryzyka lub jego zwiększenie bądź zmniejszenie.

Hierarchizacja ryzyka - uporządkowanie ryzyk wg kryterium ich znaczenia dla osiągnięcia założonych celów.

Monitorowanie ryzyka - obserwowanie ryzyk pod kątem zmiany siły ich oddziaływania i prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Rejestr ryzyka - zestawienie w formie papierowej wszystkich zidentyfikowanych ryzyk w MOPS Czeladź.

Wyznaczanie celów

§ 5. Najistotniejszym elementem kontroli zarządczej jest system wyznaczania celów i zadań oraz monitoring ich realizacji.

§ 6. W celu efektywnego i skutecznego realizowania celów i zadań powierzonych MOPS Czeladź, ustanowiono jego misję.

§ 7. Misją MOPS Czeladź jest pomoc osobom i rodzinom w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. MOPS Czeladź podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

§ 8. W terminie **do 30 listopada** każdego roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi dokonuje wyboru celów i zadań do realizacji na następny rok, które stanowić będą obszar do identyfikacji ryzyka wraz z określeniem mierników, opisu ryzyka, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia, a także wskazania właściciela ryzyka i reakcji na ryzyko i przekazuje Burmistrzowi Miasta, zaakceptowany przez swojego bezpośredniego przełożonego Rejestr ryzyk, za pośrednictwem kancelarii Urzędu Miasta Czeladź.

§ 9. Do przekazywania informacji o głównych celach i zadaniach MOPS Czeladź, po weryfikacji o której mowa w § 8, służy „**Rejestr ryzyk**”, którego wzór stanowi **Załącznik Nr 1** do niniejszego Zarządzenia.

§ 10. Projekt Rejestru ryzyk zawierający dane niezbędne do realizacji przez Dyrektora MOPS Czeladź czynności określonych w § 8, Zastępca Dyrektora, Główny Księgowy, Kierownicy Działów oraz Główny Specjalista przekazują do akceptacji Dyrektorowi MOPS Czeladź w terminie **do 5 listopada** każdego roku.

§ 11. Przy określaniu celów i zadań bierze się pod uwagę:

1. przepisy prawa powszechnie obowiązujące i akty prawa miejscowego,
2. misję MOPS Czeladź,
3. uchwałę budżetową na dany rok,
4. Wieloletnią Prognozę Finansową,
5. Zadania ujęte w Statucie MOPS Czeladź,
6. Zarządzenia Dyrektora MOPS Czeladź i jego wytyczne,
7. Bilans Potrzeb, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wraz z rekomendacjami Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

§ 12. Wybrane cele powinny być określane w perspektywie co najmniej rocznej i spełniać następujące warunki, być:

1. konkretne - sformułowane w zwięzły sposób, jednoznaczny, precyzyjnie określający cel, który zamierzamy osiągnąć,
2. mierzalne - oparte na liczbach - ilość, jakość, koszt, czas,
3. osiągalne - oparte na obiektywnej ocenie możliwości oraz akceptowalne przez zainteresowane strony,
4. realistyczne - możliwe do zrealizowania w oparciu o dostępne zasoby,
5. określone w czasie - precyzyjnie określające terminy wykonania.

§ 13. Cele realizowane są poprzez zadania, które są uszczegółowieniem celu. W zależności od stopnia złożoności celu, jeden cel może być realizowany przez 2, 3, czy 5 zadań.

§ 14. Wszystkim wyznaczonym zadaniom Zastępca Dyrektora, Główny Księgowy, Kierownicy Działów oraz Główny Specjalista przypisują mierniki określające ich docelową wartość, które powinny umożliwić wartościowe, ilościowe lub opisowe określenie docelowego poziomu efektów z poniesionych nakładów.

§ 15. Działania określone w § 14 następują w uzgodnieniu i wymagają akceptacji Dyrektora MOPS Czeladź.

§ 16. Role właścicieli ryzyka w MOPS Czeladź pełnią: Dyrektor, Zastępca Dyrektora, Główna Księgowa, Kierownicy Działów, Główny Specjalista. Dla celów strategicznych przekazywanych w Rejestrze ryzyk do Urzędu Miasta Czeladź, właścicielem ryzyka jest Dyrektor MOPS Czeladź.

§ 17. Do jednego zadania zaleca się identyfikowanie co najwyżej pięciu ryzyk.

§ 18. W MOPS Czeladź proces monitorowania ryzyka ma charakter ciągły.

Identyfikacja ryzyka

§ 19. W terminie, o którym mowa w § 8 każdego roku Dyrektor MOPS Czeladź dokonuje identyfikacji ryzyka w odniesieniu do celów wybranych do realizacji w danym roku. W identyfikacji ryzyk uczestniczą Zastępca Dyrektora, Kierownicy Działów, Główna Księgowa i Główny Specjalista, przekazując Dyrektorowi MOPS niezbędne dane w terminie **do 5 listopada** każdego roku.

§ 20. W przypadku zmiany celów np. z powodu zmiany uchwały budżetowej bądź w przypadku istotnej zmiany warunków, w których funkcjonuje właściciel ryzyka dokonuje się oceny zasadności ponownej identyfikacji ryzyka z wykorzystaniem wyników monitorowania ryzyka, uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, zmian prawnych, wyników audytów i kontroli zewnętrznych.

Okresowy przegląd zidentyfikowanych ryzyk

§ 21. W terminie **do 31 lipca** każdego roku Dyrektor MOPS Czeladź zapewnia przeprowadzenie półrocznej, wg stanu na dzień 30 czerwca, aktualizacji ryzyk zidentyfikowanych w odniesieniu do celów wybranych do realizacji w danym roku. Wynik tej aktualizacji przekazuje do Wydziału Zamówień Publicznych i Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Czeladź, w sposób określony w § 8.

§ 22. Projekt Rejestru ryzyk zawierający dane niezbędne do realizacji przez Dyrektora MOPS Czeladź czynności określonych w § 21, Zastępca Dyrektora, Główny Księgowy, Kierownicy Działów oraz Główny Specjalista przekazują do akceptacji Dyrektorowi MOPS Czeladź w terminie **do 15 lipca** każdego roku.

§ 23. W ramach półrocznej aktualizacji Rejestru ryzyk należy uzupełnić Rejestr uwzględniając wprowadzone zmiany w uchwale budżetowej i WPF bądź inne zamiany prawne, wytyczne, uwzględnić zadania, które podjęto w półroczu, a nie były w pierwotnej wersji Rejestru, ewentualnie wykreślić cele i zadania, które ze względu na uwarunkowania finansowe bądź prawne przesunięto na dogodniejszy termin, ustalić czy wystąpiły nowe ryzyka nierozpoznane uprzednio, nowe źródła ryzyk, uwzględnić wyniki kontroli wewnętrznych i zewnętrznych w I półroczu.

Raport roczny z zarządzania ryzykiem

§ 24. W ramach monitorowania realizacji celów w terminie **do 31 stycznia** każdego roku Dyrektor MOPS Czeladź przekazuje Burmistrzowi Miasta w sposób określony w § 8, po uzyskaniu wcześniejszej akceptacji swojego bezpośredniego przełożonego, „**Raport roczny z zarządzania ryzykiem**” za poprzedni rok, którego wzór stanowi **Załącznik Nr 2** do niniejszego Zarządzenia. W raporcie należy przekazać również informacje o ryzykach, które wystąpiły, a nie były zidentyfikowane.

§ 25. Projekt Raportu rocznego z zarządzania ryzykiem zawierający dane niezbędne do realizacji przez Dyrektora MOPS Czeladź czynności określonych w § 24, Zastępca Dyrektora, Główny Księgowy, Kierownicy Działów oraz Główny Specjalista przekazują do akceptacji Dyrektorowi MOPS Czeladź w terminie **do 20 stycznia** każdego roku.

Ocena ryzyka

§ 26. Ocena ryzyka, pod względem jego znaczenia dla osiągnięcia założonych celów, przeprowadza właściciel ryzyka w ramach procesu identyfikacji ryzyka.

§ 27. Każde ryzyko oceniane jest jako iloczyn siły oddziaływania i prawdopodobieństwa jego wystąpienia. Wyniki ujmowane są w „Rejestrze ryzyka”.

§ 28. W MOPS Czeladź stosuje się skalę oceny prawdopodobieństw i skutków ryzyka, jednolitą ze skalą stosowaną w Urzędzie Miasta Czeladź.

§ 29. Ocena siły oddziaływania (skutków ryzyka) polega na przypisaniu każdemu z ryzyk punkcji, wynikającej z poniższej tabeli oddziaływania ryzyka:

Tabela oddziaływania ryzyka

Punktacja	Opis
1	oznacza oddziaływanie niskie (<i>zdarzenie objęte ryzykiem powoduje krótkotrwałe zakłócenia lub opóźnienia w wykonywaniu zadań, nieznaczną stratę finansową</i>)
2	oznacza oddziaływanie małe (<i>niewielkie zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań, niewielka strata finansowa</i>)
3	oznacza oddziaływanie średnie (<i>zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczącą stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania</i>)
4	oznacza oddziaływanie wysokie (<i>brak realizacji kluczowego zadania, poważna strata finansowa</i>)
5	oznacza oddziaływanie bardzo wysokie (<i>brak realizacji kluczowych zadań, poważny uszczerbek w jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa, długotrwały proces przywracania stanu poprzedniego</i>)

§ 30. Ocena prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka polega na przypisaniu każdemu z ryzyk punkcji od 1 do 5 wg poniższej tabeli prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka:

Tabela prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Punktacja	Opis	% prawdopodobieństwa, że ryzyko wystąpi w nadchodzącym roku
1	oznacza prawdopodobieństwo niskie (<i>istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem nie zdarzy się w ciągu roku</i>)	0-20 %
2	oznacza prawdopodobieństwo małe (<i>istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku</i>)	21-40 %
3	oznacza prawdopodobieństwo średnie (<i>istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się w ciągu roku</i>)	41-60 %
4	oznacza prawdopodobieństwo wysokie (<i>istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku</i>)	61-80 %
5	oznacza prawdopodobieństwo bardzo wysokie (<i>istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku</i>)	81-100 %

§ 31. Na podstawie przeprowadzonej oceny należy dokonać hierarchizacji ryzyk, umieszczając je w „Rejestrze ryzyk” przy każdym zadaniu w kolejności od najwyższego do najniższego.

Ustalenie poziomu ryzyka

§ 32. Wyniki analizy ryzyka przedstawia się przy pomocy **Tabeli punktowej oceny ryzyka**, stanowiącej **Załącznik Nr 3** do niniejszego Zarządzenia, która określa niski, średni i wysoki poziom ryzyka przypisując dla każdego z nich odpowiednią kolorystykę:

1. poziom niski - kolor żółty, najniższe zagrożenie, wymaga stałego monitorowania akceptowalny poziom ryzyka, zaplanowanie i wdrożenie działań zaradczych zależy od decyzji właściciela ryzyka,
2. poziom średni - kolor zielony, akceptowalny poziom ryzyka, wymaga stałego monitorowania poziomu ryzyka oraz zaplanowania działań zaradczych do ewentualnego wdrożenia,
3. poziom wysoki - kolor czerwony, nieakceptowany poziom ryzyka, właściciel ryzyka zobowiązany jest do podjęcia działań w celu sprowadzenia ryzyka do poziomu akceptowalnego w terminie uzgodnionym z bezpośrednim przełożonym bądź podjęcia decyzji o wycofaniu się.

Reakcja na ryzyko

§ 33. W MOPS Czeladź przyjmuje się następujące możliwe sposoby postępowania z ryzykiem, które wskazuje właściciel ryzyka:

1. tolerowanie - jego poziom nie jest duży i nie ma większego wpływu na wykonywanie zadań, brak możliwości podjęcia działań ograniczających poziom danego ryzyka, nie podejmuje się działań zaradczych, akceptacja ryzyka,
2. dzielenie się, transfer ryzyka - częściowe lub całkowite przeniesienie ryzyka na inny podmiot, przekazanie innej stronie, innemu podmiotowi,
3. wycofanie się - unikanie ryzyka, odejście od działań, które wiążą się z ryzykiem,
4. działanie - ograniczanie, minimalizacja ryzyka, podjęcie działań zaradczych mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa i efektu wystąpienia danego zdarzenia lub skutków wystąpienia ryzyka lub obu jednocześnie.

Postanowienia końcowe

§ 34. Wszyscy pracownicy MOPS Czeladź są zobowiązani do zapoznania się z niniejszym zarządzeniem i przestrzegania wprowadzonych zasad i określonej procedury.

§ 35. Każdy pracownik ma obowiązek informowania bezpośredniego przełożonego o wszelkich zdarzeniach, niekorzystnych zjawiskach, które mogą negatywnie wpłynąć na wizerunek MOPS Czeladź i doprowadzić do ujemnych skutków oraz zakłócić realizację celów i zadań jednostki.

§ 36. W przypadku istotnego zagrożenia dotyczącego realizacji celu wybranego na dany rok, osoba odpowiedzialna - właściciel celu i ryzyka - zobowiązana jest do powiadomienia bezpośredniego przełożonego oraz do wnoszenia uwag/proponowanych zmian dotyczących systemu zarządzania ryzykiem.

§ 37. Wszelkie zmiany w Polityce zarządzania ryzykiem podlegają akceptacji Dyrektora MOPS Czeladź.

§ 38. Za prawidłowe funkcjonowanie kontroli zarządczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi odpowiada Dyrektor MOPS Czeladź.

§ 39. Wykonanie zarządzenia powierza się Zastępcy Dyrektora, Główniej Księgowej, Kierownikom Działów Głównemu Specjaliście, którzy zobowiązani są do wdrożenia polityki zarządzania ryzykiem zgodnie z postanowieniami niniejszego zarządzenia oraz zapoznania podległych pracowników z treścią zarządzenia.

§ 40. Traci moc Zarządzenie Nr 24B/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi z dnia 2.11.2015r. w sprawie wprowadzenia Polityki zarządzania ryzykiem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi.

§ 41. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Czeladzi
mgr Aneta Józwin-Rybska

.....
Nazwa Jednostki
(pieczęć firmowa)

Załącznik Nr 1
do Zarządzenia Nr 16/2017
Dyrektora
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi
z dnia 19 października 2017r.

REJESTR RYZYK w roku

Lp.	Cel/zadanie	Miernik (nazwa)	Planowany poziom ryzyka	Opis ryzyka	Siła oddziaływania ryzyka	Prawdopodo bieństwo wystąpienia ryzyka	Poziom (istotność) ryzyka	Właściciel ryzyka/osoba odpowiedzialna za realizację celu/zadania	Reakcja na ryzyko	Działanie planowane
1	2	3	4	5	S	P	S x P	9	10	11
I.	Cele strategiczne									
	Cel nr 1									
	Zadanie nr 1									
II.	Cele operacyjne									
	Cen nr 1									
	Zadanie nr 1									

Uwagi.....

Czeladź, dnia

.....
Pieczęć imienna, podpis

.....
nazwa jednostki
(pieczęć firmowa)

RAPORT ROCZNY Z ZARZĄDZANIA RYZYKIEM za rok

Lp.	Cel/zadanie	Miernik (nazwa)	Miernik		Opis ryzyka	Właściciel ryzyka	Poziom ryzyka	Czy ryzyko wystąpiło? Tak/Nie	Opis podjętych działań w zw. z materializacją ryzyka (jeżeli w rubryce 9 odpowiedź Tak)	Opis planowanych działań
			Planowany poziom miernika	Wykonany poziom miernika						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Uwagi.....
.....

Czeladź, dnia

.....
Pieczęć imienna, podpis

MATRYCA RYZYKA

oddziaływanie						
b. wysokie	5	10	15	20	25	
wysokie	4	8	12	16	20	
średnie	3	6	9	12	15	
małe	2	4	6	8	10	
niskie	1	2	3	4	5	
	niskie	małe	średnie	wysokie	b. wysokie	
%	0-20	21-40	41-60	61-80	81-100	prawdopodobieństwo

Legenda:

Kolor	żółty	zielony	czerwony
Poziom ryzyka	niski	średni	wysoki